

Gens, cap, res i ningú: com i quan?

Les partícules de negació *gens*, *cap*, *res* i *ningú* generen molts dubtes a l'hora de fer-les servir.

Segons el context en què es trobin poden tenir un valor negatiu o un valor positiu.

VALOR NEGATIU

Gens

Gens (*de*) és un adverbi quantitatiu que equival a 'molt poc' o 'en absolut'.

No té **gens de** tolerància. ('té molt poca tolerància')

No va ser **gens** educat, ens va fer fora de mala manera. ('no va ser educat en absolut')

S'utilitza amb substantius que no es poden comptar. Per exemple, *sal*, *fred*, *gana* (*una gana, *dues ganes...).

Mentre ha estat malalt no ha tingut **gens de** gana.

No fa **gens de** fred.

Cap

Cap és un adjectiu i pronom indefinit que indica negació. Significa 'ni un', 'ni una'. Acompanya substantius que es poden comptar.

No ens han enviat **cap** notificació.

Com que hi ha núvols no es veu **cap** estel.

Però també pot acompanyar noms no comptables com *culpa*, *cas*, *gràcia*, *interès* o *importància*. En aquests casos, equival a 'cap mena de', 'cap tipus de'.

Aquesta proposta no té **cap** interès.

No pateixis, no té **cap** importància.

thenounproject.com/rflor

Davant de certs elements no comptables, però, hi ha alternança entre *gens (de)* i *cap* o *cap mena de*.

No té **gens** d'importància / No té **cap** (**cap mena d'**) importància.

No et faré **gens de** mal / No et faré **cap** mal.

Res

Res és un pronom indefinit que equival a 'cap cosa' i, com tots els pronoms, no acompanya cap nom, sinó que el substitueix.

Quan va llegir el testament, va descobrir que no li havia deixat **res**. (= *cap cosa*)

No vull **res**. (= *cap cosa*)

Ús incorrecte de *res*

Sovint *res* es fa servir malament amb valor de quantitat ('gens ni mica'). Un truc fàcil per saber si *res* està ben usat consisteix a substituir-lo per 'cap cosa'. Si l'oració té sentit, vol dir que és correcte; si no, és incorrecte.

No m'agrada **res** que em parlis així. (≠ *cap cosa*)

No m'agrada **gens** que em parlis així. (= *gens ni mica*)

No m'agrada **res** d'aquesta casa. (= *cap cosa*)

Ningú

Ningú és un pronom indefinit, és a dir, no acompanya cap nom, sinó que el substitueix. Expressa el significat de 'cap persona'.

No ha vingut **ningú** a queixar-se.

En aquest edifici no hi pot entrar **ningú**.

VALOR POSITIU

Fins ara, hem parlat de l'ús de *gens*, *cap*, *res* i *ningú* en oracions negatives. Quan apareixen en oracions interrogatives i condicionals, aquestes partícules tenen un valor positiu i no porten l'adverbi *no*.

En el cas de *gens*, té el sentit de ‘algun grau o alguna quantitat’.

Tens **gens** d’oli?

Si li venia **gens** de gana, menjava fruita seca.

En el cas de *cap*, té el sentit de ‘algun/alguna’.

Hi ha **cap** impediment tècnic per concedir la subvenció als consells comarcals?

Si tens **cap** interès a recuperar el teu llibre, truca-li.

En el cas de *res*, té el sentit de ‘alguna cosa’.

Necessites **res** de l’arxiu central?

Si sabeu **res** de nou, truqueu immediatament.

En el cas de *ningú*, té el sentit de ‘algú / alguna persona’.

Hi ha **ningú** que estigui en contra del foment de la lectura entre els joves?

Si arriba **ningú**, digueu-li que passi.